

פתרון הבחינה

אזרחות

חורף תשפ"א, 2021, שאלון: 34282

מוגש ע"י מורה בבית הספר לבגרות של יואל גבע

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

הנבחרים נדרשו לענות על שתיים מבין השאלות 2-4.

שאלה מספר 1

הצג: עיקרון הכרעת הרוב – עיקרון הכרעת הרוב קובע דרך לקבלת החלטות ודרך לפתרון מחלוקת בדרכי שלום. העיקרון קובע שהחלטה מתקבלת על פי רוב המצביעים שתומכים בה, ואסור לרוב לקבל החלטה הפוגעת באופן לא סביר בזכויות יסוד של המיעוט. המיעוט יכול לנסות להשפיע ולשנות את החלטת הרוב ואת דעתו.

הסבר:

ציטוט: "חמישה חברי כנסת בלבד מכלל הנוכחים במליאה הצביעו בעד ההצעה, ושבעים ואחד חברי כנסת התנגדו לה", "אפשר לקבוע כי הכנסת תוכל להתגבר על פסק הדין של בית המשפט העליון רק בהצבעה מיוחדת ובתמיכה של שמונים חברי כנסת".

קישור: כותב המאמר מציג הצבעה שהתקיימה בכנסת על פסקה ההתגברות. ההצעה נדחתה משום שרוב המצביעים התנגדו לה – 71 ח"כ הצביעו נגדה ואילו 5 ח"כ הצביעו בעדה. בכך בא לידי ביטוי עיקרון הכרעת הרוב בהצבעה זו. כמו כן, כותב המאמר מציע רעיון לפיו הכנסת תוכל לעקוף פסק דין של בית המשפט העליון רק ברוב מיוחס של 80 ח"כים.

שאלה מספר 2

הצג: **אקטיביזם שיפוטי** – אקטיביזם שיפוטי היא גישה משפטית הקובעת מדיניות מרחיבה של בית המשפט בהיותו גוף המתערב בפעולות הרשות המבצעת והרשות השופטת. על פי גישה זו, בית המשפט לוקח חלק אקטיבי בקביעת הנורמות במדינה ואינו מצטמצם רק ללשון החוק. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת הסבירות ושיקול הדעת של הממשלה ושל הכנסת בהחלטות שונות ובמהפכה החוקתית, ובמידת הצורך בית המשפט אף יתערב בהחלטותיהן. יש לציין כי מדיניות זו נתונה לוויכוח ציבורי ומחלוקת ערכית.

הסבר:

ציטוט: "לעיתים בג"ץ פוסל חוקים שחוקקה הכנסת בטענה שהם מנוגדים לחוקי יסוד", "אפשר להציע מנגנונים שונים להסדרה, למשל לקבוע כי בית המשפט העליון יבטל חוק רק בהרכב מלא של שופטיו."

קישור: כותב המאמר מציג מצב שבו לעיתים בית המשפט מתערב בשיקול הדעת של הכנסת ופוסל חוקים שהיא חוקקה. התערבות זו היא ביטוי לתפיסת האקטיביזם השיפוטי משום שהיא מאפשרת לבית המשפט להרחיב את סמכויותיו ולבטל חוקים. הכותב מציע להסדיר את היחסים בין הרשויות בעזרת מנגנונים שונים, למשל, הוא מציע את האפשרות שבית המשפט יוכל לבטל חוקים רק בהרכב מלא של השופטים.

שאלה מספר 3

הצג: בית משפט מחוזי – בית משפט מחוזי דן במשפטים אזרחיים על סכומים גדולים (2.5 מיליון ומעלה) ובמשפטים פליליים בעברות כבדות (מסוג פשע שדינו מעל 7 שנות מאסר). בתי משפט מחוזיים נמצאים ב-6 ערים בישראל. בית משפט מחוזי מהווה גם סמכות ערעור על החלטות בית משפט שלום (ובתי הדין המקבילים לו), וכמו כן הוא מהווה גם בית משפט לעניינים מנהליים.

הסבר:

ציטוט: "למשל על ידי ביטול האפשרות לפנות ישירות לבית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ והעברת הפניות לאחד מששת בתי המשפט המוסמכים לשבת כערכאה ראשונה בעניינים אלה. דבר זה יאפשר לברר בירור מעמיק יותר את הסוגיות, וכאשר ידונו בהן בערעור בבית המשפט העליון, הן יזכו לבירור משפטי מוצלח יותר".

קישור: על פי דברי הכותב, בית המשפט המחוזי עשוי לסייע לצמצום המחלוקת בין הרשות המבצעת לבג"ץ, משום שהוא יהווה ערכאה ראשונה בעניינים אלה. במילים אחרות, הפנייה הראשונה תהיה לבית המשפט המחוזי והערעור עליה יתאפשר בעליון. כך, לדעת הכותב, הסוגיות יזכו לבירור ודיון משפטי עמוק יותר. במידה וסוגיות אלו יגיעו לבית המשפט העליון, הבירור וההליך המשפטי יהיו מוצלחים יותר ובכך המחלוקת בין הרשויות עשויה להצטמצם.

נחידע על פסיכומטרי
 ביזאל גבע ←

**הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
 אל תתפשר עליה.**

